

FRASERS

LAW COMPANY

Established 1994

Cơ Chế Thanh Toán Ròng Khi Chấm Dứt
Hợp Đồng Theo Pháp Luật Phá Sản

Cập Nhật Pháp Lý | Tháng 10 2026

Ngày 12 tháng 8 năm 2026, Chính phủ ban hành Nghị định số 318/2026/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều của Luật Phục hồi và Phá sản số 142/2025/QH15 (**Luật Phá Sản 2025**) về các trường hợp ngoại lệ áp dụng đối với hợp đồng phái sinh có thỏa thuận thanh toán ròng (**Nghị Định 318**). Nghị Định 318 có hiệu lực thi hành ngay kể từ ngày ban hành.

Trước đây, Việt Nam chưa từng nằm trong danh sách 90 quốc gia và vùng lãnh thổ được Hiệp hội Hoán đổi và Phái sinh Quốc tế (ISDA) ban hành ý kiến pháp lý khẳng định hiệu lực của thỏa thuận thanh toán ròng. Trở ngại cốt lõi xuất phát từ việc pháp luật phá sản Việt Nam thiếu các cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý minh thị:

- **Tạm đình chỉ xử lý tài sản:** Quyết định thụ lý của Tòa án tự động áp dụng biện pháp tạm đình chỉ xử lý tài sản bảo đảm và tạm hoãn thu hồi nợ song phương.
- **Quyền chấm dứt hợp đồng tùy nghi:** Quản tài viên và doanh nghiệp quản lý, thanh lý tài sản có quyền hạn luật định rộng rãi trong việc đình chỉ hoặc chấm dứt các hợp đồng đang có hiệu lực mà họ đánh giá là không có lợi.
- **Rủi ro tuyên bố giao dịch vô hiệu:** Các khoản thanh toán và chuyển giao ký quỹ trước thời điểm mở thủ tục phá sản luôn đối diện rủi ro bị tuyên bố vô hiệu theo các quy định về thu hồi tài sản.

Nghị Định 318 đánh dấu một bước ngoặt quan trọng khi thiết lập cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý mang tính luật định đối với các giao dịch phái sinh lãi suất đủ điều kiện; bảo vệ toàn diện chuỗi hành động từ chấm dứt hiệu lực trước thời hạn, thanh toán ròng cho đến xử lý tài sản bảo đảm khỏi sự can thiệp tư pháp trong quá trình giải quyết phá sản.

Bản cập nhật pháp lý này phân tích khung khổ quy định theo Nghị Định 318, đồng thời chỉ ra các tác động chiến lược đối với các tổ chức tín dụng, chủ đầu tư dự án và doanh nghiệp vay vốn hoạt động tại Việt Nam.

Phạm Vi Áp Dụng và Giao Dịch Được Bảo Vệ

Nghị Định 318 thiết lập cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý theo Luật Phá Sản 2025, nhưng giới hạn chặt chẽ phạm vi áp dụng đối với các chủ thể tham gia, loại hình giao dịch và cấu trúc hợp đồng:

- **Chủ thể áp dụng:** Áp dụng đối với các tổ chức tín dụng và chi nhánh ngân hàng nước ngoài được cấp phép hoạt động tại Việt Nam khi xác lập giao dịch với doanh nghiệp, hợp tác xã hoặc các định chế tài chính khác¹
- **Giao dịch được bảo vệ (chỉ áp dụng đối với phái sinh lãi suất):** Giới hạn nghiêm ngặt trong phạm vi các hợp đồng phái sinh lãi suất được giao kết nhằm mục đích phòng ngừa rủi ro lãi suất theo đúng quy định của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.²

Các loại tài sản bị loại trừ: Các công cụ kinh doanh nguồn vốn tiêu chuẩn khác—như giao dịch kỳ hạn ngoại hối (FX forward), hoán đổi tiền tệ chéo (CCS), phái sinh giá cả hàng hóa và phái sinh chứng khoán—nằm ngoài phạm vi của Nghị Định 318 và không được hưởng cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý này.

- **Cấu trúc thỏa thuận thanh toán ròng hợp lệ:** Hợp đồng phải có điều khoản thỏa thuận rõ ràng về cơ chế thanh toán ròng, theo đó việc chấm dứt hiệu lực trước thời hạn đối với toàn bộ các giao dịch thuộc phạm vi áp dụng sẽ quy về một nghĩa vụ thanh toán hoặc quyền yêu cầu thanh toán ròng duy nhất sau khi đã bù trừ tổng thể.³

¹ Điều 2 Nghị Định 318.

² Điều 1 và 3.1 Nghị Định 318.

³ Điều 3.2 Nghị Định 318.

Áp Dụng Thực Tế Đối Với Hợp Đồng Khung

Mặc dù Nghị Định 318 không dẫn chiếu cụ thể đến Hợp đồng khung ISDA (*ISDA Master Agreement*), các định nghĩa về thỏa thuận thanh toán ròng⁴ và cơ chế chấm dứt trước thời hạn trong trường hợp phá sản⁵ có mức độ tương thích cao với các điều khoản thanh toán ròng khi chấm dứt hợp đồng (*close-out netting*) theo thông lệ quốc tế.

Do đó, bộ hồ sơ hợp đồng tiêu chuẩn theo thông lệ thị trường (dù được điều chỉnh bởi pháp luật Việt Nam hay pháp luật nước ngoài) đều đáp ứng điều kiện để áp dụng cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý luật định, với điều kiện:

- Toàn bộ các giao dịch phát sinh phải thuộc phạm vi các giao dịch phái sinh lãi suất đủ điều kiện; và
- Ít nhất một bên trong giao dịch là tổ chức tín dụng hoặc chi nhánh ngân hàng nước ngoài được cấp phép hoạt động tại Việt Nam.

⁴ Điều 3.2 Nghị Định 318.

⁵ Điều 7 Nghị Định 318.

Bốn Trụ Cột của Cơ Chế Thanh Toán Ròng Khi Chấm Dứt Hợp Đồng

Nghị Định 318 tháo gỡ các rào cản pháp lý về phá sản xuyên suốt từng giai đoạn của quá trình xử lý theo Luật Phá Sản 2025:

Trụ Cột Luật Định	Quy Tắc Phá Sản Chung (Theo Luật Phá Sản 2025)	Cơ Chế Bảo Vệ An Toàn Pháp Lý Theo Nghị Định 318	Yêu Cầu Hậu Kiểm và Địa Vị Pháp Lý
1. Xử Lý Tài Sản Bảo Đảm⁶	Tạm đình chỉ theo luật định: Việc xử lý tài sản bảo đảm bị tạm đình chỉ ngay khi Tòa án thụ lý đơn yêu cầu mở thủ tục phá sản. ⁷	Xử lý tài sản ngay lập tức: Bên nhận bảo đảm trong giao dịch phải sinh phòng ngừa rủi ro được quyền xử lý tài sản bảo đảm ngay lập tức, không bị áp dụng quy định tạm đình chỉ. ⁸	Khi có yêu cầu bằng văn bản của Quản tài viên hoặc Thẩm phán, chủ nợ có bảo đảm phải cung cấp: (i) căn cứ pháp lý của việc không tạm đình chỉ, (ii) thông tin chi tiết về tài sản, (iii) thời điểm bắt đầu xử lý, và (iv) địa điểm xử lý tài sản. ⁹
2. Bảo Vệ Khỏi Nguy Cơ Bị Tuyên Bố Vô Hiệu¹⁰	Rủi ro bị thu hồi tài sản: Các giao dịch được thực hiện trong thời hạn 06 tháng trước ngày mở thủ tục phá sản đối diện nguy cơ bị tuyên bố vô hiệu. ¹¹	Miễn trừ tuyên bố vô hiệu: Các khoản chuyển giao ký quỹ, thanh toán hợp đồng hoặc bù trừ nghĩa vụ được thực hiện trong khoảng thời gian hồi tố 06 tháng được bảo vệ an toàn pháp lý. ¹²	Khi có yêu cầu bằng văn bản của Quản tài viên hoặc Thẩm phán, các bên tham gia hợp đồng phải cung cấp: (i) các điều khoản thỏa thuận thanh toán ròng có liên quan, (ii) thời điểm thanh toán hoặc bù trừ, và (iii) hồ sơ, chứng từ chứng minh giao dịch. ¹³
3. Duy Trì Hiệu Lực Hợp Đồng¹⁴	Chấm dứt hợp đồng đơn phương: Tòa án hoặc Quản tài viên có thẩm quyền đình chỉ hoặc chấm dứt thực hiện các hợp đồng đang có hiệu lực. ¹⁵	Chống việc tùy nghi chọn lọc chấm dứt hợp đồng: Các hợp đồng khung phải sinh lãi suất đang có hiệu	Khi có yêu cầu bằng văn bản của Quản tài viên hoặc Thẩm phán, các bên tham gia hợp đồng phải cung cấp: (i) các điều khoản thỏa thuận

⁶ Điều 4 Nghị Định 318.

⁷ Điều 27.2 và 40.3 Luật Phá Sản 2025.

⁸ Điều 4.1 Nghị Định 318.

⁹ Điều 4.2 Nghị Định 318.

¹⁰ Điều 5 Nghị Định 318.

¹¹ Điều 49.1(c) Luật Phá Sản 2025.

¹² Điều 5.1 Nghị Định 318.

¹³ Điều 5.2 Nghị Định 318.

¹⁴ Điều 6 Nghị Định 318.

¹⁵ Điều 51.1 và 51.5 Luật Phá Sản 2025.

		lực hợp pháp không bị Tòa án tạm đình chỉ, đình chỉ hoặc chấm dứt hiệu lực. ¹⁶	thanh toán ròng có liên quan và (ii) tài liệu chứng minh tính hợp pháp và hiệu lực của hợp đồng. ¹⁷
4. Thanh Toán Ròng Khi Chấm Dứt Hợp Đồng¹⁸	Rào cản báo cáo trước: Các nghĩa vụ không được bù trừ nếu chưa báo cáo Thẩm phán tiến hành thủ tục phá sản theo Điều 53.1 Luật Phá Sản 2025.	Thanh toán ròng trực tiếp: Các bên được quyền chấm dứt giao dịch và xác định một số tiền thanh toán ròng duy nhất ngay lập tức mà không cần báo cáo trước với Tòa án. ¹⁹	(a) Trách nhiệm giải trình hậu kiểm: Khi có yêu cầu bằng văn bản, các bên tham gia hợp đồng phải cung cấp cho Quản tài viên hoặc Thẩm phán hợp đồng thanh toán ròng cơ sở và phương pháp xác định số tiền thanh toán ròng. ²⁰
			(b) Địa vị pháp lý của khoản nợ: Việc thanh toán nghĩa vụ ròng còn lại đối với công ty được thực hiện theo thứ tự phân chia tài sản phá sản thông thường (được xác định là khoản nợ không có bảo đảm, ngoại trừ phần đã được thanh toán bằng tài sản bảo đảm được xử lý theo Điều 4).

Quy Định Chuyển Tiếp

Nghị Định 318 áp dụng hồi tố đối với các thủ tục phục hồi và phá sản đang được Tòa án giải quyết mà đã được thụ lý trước ngày 12 tháng 8 năm 2026, với điều kiện chưa có quyết định tuyên bố phá sản của Tòa án trước ngày này.²¹

¹⁶ Điều 6.1 Nghị Định 318.

¹⁷ Điều 6.2 Nghị Định 318.

¹⁸ Điều 7 Nghị Định 318.

¹⁹ Điều 7.1 Nghị Định 318.

²⁰ Điều 7.3 Nghị Định 318.

²¹ Điều 9 Nghị Định 318.

Tác Động Thực Tiễn Đối Với Chủ Nợ và Doanh Nghiệp Khó Khăn Tài Chính & Chủ Đầu Tư

Chủ Đề	Tác Động Đối Với Bên Cho Vay & Đối Tác Tài Chính	Tác Động Đối Với Doanh Nghiệp Khó Khăn Tài Chính / Chủ Đầu Tư
Thanh Toán Ròng & Quyết Toán Tức Thì²²	Hành động ngay lập tức, không chờ phán quyết của Tòa án: Bên cho vay được quyền chấm dứt các giao dịch hoán đổi và gộp toàn bộ trạng thái vào một con số ròng duy nhất ngay khi phát sinh sự kiện vi phạm về phá sản mà không cần xin phê duyệt trước từ Tòa án. <i>Lưu ý:</i> Mặc dù việc tính toán được thực hiện ngay lập tức, nghĩa vụ thanh toán ròng không có bảo đảm còn lại (nếu có) vẫn được xếp vào diện khoản nợ không có bảo đảm thông thường và phân chia theo thứ tự phân chia tài sản phá sản luật định.	Khoản tiền chấm dứt bị cố định ngay lập tức: Doanh nghiệp mắc nợ không thể dựa vào thủ tục phục hồi do Tòa án giám sát để duy trì các hợp đồng phòng ngừa rủi ro đang thua lỗ với kỳ vọng lãi suất sẽ đảo chiều. Các nghĩa vụ theo giá trị thị trường (<i>mark-to-market</i>) được xác lập dứt điểm ngay khi vi phạm, khóa chặt quyền yêu cầu thanh toán ròng của ngân hàng đối với công ty (mặc dù việc chi trả thực tế số dư ròng không có bảo đảm vẫn được phân chia cùng hàng với các khoản nợ không có bảo đảm thông thường).
Xử Lý Tài Sản Bảo Đảm²³	Xử lý tài sản ngay lập tức: Bên cho vay có thể xử lý hoặc phát mại tài sản bảo đảm cho các giao dịch hoán đổi lãi suất ngay lập tức. Không bắt buộc phải chờ hết thời hạn tạm đình chỉ theo luật định của Tòa án theo Điều 27.2 và Điều 40.3 Luật Phá Sản 2025.	Nguy cơ mất các tài sản vận hành trọng yếu: Tiền gửi dự phòng hoặc tài sản thiết yếu đã thế chấp để bảo đảm cho các giao dịch phòng ngừa rủi ro lãi suất có thể bị xử lý ngay. Lệnh tạm đình chỉ của Tòa án không thể bảo vệ các tài sản này nhằm duy trì hoạt động kinh doanh liên tục.
Bảo Vệ Khởi Ngụy Cơ Bị Tuyên Bố Vô Hiệu²⁴	Dòng tiền trước khi mở thủ tục phá sản được bảo vệ: Các khoản chuyển ký quỹ định kỳ, tài trợ bảo đảm và thanh toán theo hợp đồng được thực hiện trong thời hạn 06 tháng trước ngày mở thủ tục phá sản được bảo vệ, không bị tuyên bố giao dịch vô hiệu theo Điều 49.1(c) Luật Phá Sản 2025.	Không thể thu hồi các dòng tiền đã thanh toán trước khi mở thủ tục: Doanh nghiệp lâm vào tình trạng phá sản và các chủ nợ thông thường không thể yêu cầu hủy bỏ hoặc thu hồi các khoản thanh toán phòng ngừa rủi ro hợp pháp đã chuyển trước thời điểm mở thủ tục để bổ sung vào nguồn tài sản của công ty.
Phân Loại Giao Dịch Được Bảo Vệ và Bị Loại Trừ²⁵	Chỉ giao dịch phòng ngừa rủi ro lãi suất mới được bảo vệ: Cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý áp dụng đối với hoán đổi lãi	Phân mảnh danh mục quản trị nguồn vốn: Doanh nghiệp mắc nợ có thể tận dụng lệnh tạm đình chỉ luật định của Tòa

²² Điều 7 Nghị Định 318.

²³ Điều 4 Nghị Định 318.

²⁴ Điều 5 Nghị Định 318.

²⁵ Điều 1 và 3 Nghị Định 318.

	suất, trong khi giao dịch kỳ hạn ngoại hối (FX forward), hoán đổi tiền tệ và phái sinh giá cả hàng hóa vẫn chịu rủi ro theo luật phá sản chung. Việc gộp nhiều loại sản phẩm phái sinh vào cùng một hợp đồng khung tiềm ẩn nguy cơ các giao dịch không thuộc phạm vi bảo vệ bị đóng băng trong quá trình tố tụng.	án để trì hoãn các ngân hàng xử lý các giao dịch phòng ngừa rủi ro hàng hóa và ngoại hối, nhưng phía ngân hàng vẫn bảo lưu toàn quyền đơn phương chấm dứt các hợp đồng hoán đổi lãi suất.
Hậu Kiểm & Nghĩa Vụ Lưu Trữ Hồ Sơ²⁶	Hành động trước, giải trình sau: Bên cho vay có quyền thực thi ngay các biện pháp mà không cần Tòa án chấp thuận trước, nhưng phải lưu trữ đầy đủ hồ sơ kiểm toán. Tòa án hoặc Quản tài viên có quyền yêu cầu xuất trình hợp đồng cơ sở, mô hình định giá và bảng tính toán chi tiết tại bất kỳ thời điểm nào.	Quyền khiếu nại phương pháp tính toán: Doanh nghiệp mắc nợ bảo lưu quyền luật định trong việc kiểm tra cách thức ngân hàng xác định số dư ròng cuối cùng và khiếu nại các mô hình định giá bị thổi phồng, các tham số đầu vào tùy tiện hoặc mức báo giá thị trường không hợp lý.

Khuyến Nghị Hành Động Đối Với Các Chủ Thể Thị Trường

Trước các tác động của Nghị Định 318, các tổ chức tín dụng, chủ đầu tư dự án và bên vay doanh nghiệp nên xem xét thực hiện các biện pháp chiến lược sau:

- Tách bạch các hợp đồng khung đa tài sản (*multi-asset master agreements*):
 - *Đối với ngân hàng:* Tách riêng các giao dịch phái sinh lãi suất theo từng hợp đồng khung độc lập hoặc các phụ lục được khoanh vùng pháp lý riêng biệt, tránh để các sản phẩm không thuộc phạm vi bảo vệ (như phái sinh ngoại hối hoặc giá cả hàng hóa) làm gián đoạn hoặc vô hiệu hóa cơ chế bảo vệ an toàn pháp lý của thỏa thuận thanh toán ròng;
 - *Đối với bên vay:* Rà soát toàn bộ danh mục giao dịch phòng ngừa rủi ro nguồn vốn hiện hữu nhằm xác định rõ những vị thế nào sẽ bị cố định giá trị ngay khi phát sinh sự kiện vi phạm, và những vị thế nào tiếp tục được hưởng sự bảo vệ từ lệnh tạm đình chỉ theo Luật Phá Sản 2025.
- Rà soát biện pháp bảo đảm và thỏa thuận giữa các chủ nợ (*intercreditor deeds*):
 - *Đối với ngân hàng cung cấp công cụ phòng ngừa rủi ro & bên cho vay hợp vốn:* Kiểm tra các điều khoản trong thỏa thuận giữa các chủ nợ và thỏa thuận chia sẻ tài sản bảo đảm, bảo đảm việc trực tiếp xử lý tài sản theo Điều 4 Nghị Định 318 không vi phạm các cam kết chung về nghĩa vụ tạm hoãn quyền đòi nợ (*standstill*), biểu quyết tập thể hoặc nghĩa vụ phân chia theo tỷ lệ (*pro-rata sharing*).
 - *Đối với chủ đầu tư dự án & bên vay doanh nghiệp:* Đánh giá lại cấu trúc tài sản bảo đảm trong các khoản tài trợ hiện hữu để xác định xem việc thế chấp tài sản riêng lẻ cho giao dịch phòng ngừa rủi ro có tạo rủi ro khiến các tài sản dự án

²⁶ Điều 4.2, 5.2, 6.2, và 7.3 Nghị Định 318.

trọng yếu bị đơn phương xử lý ngay lập tức bên ngoài cơ chế tạm hoãn của hợp đồng tín dụng hợp vốn chính hay không.

- Thiết lập quy trình định giá chấm dứt hợp đồng chặt chẽ và có khả năng kiểm toán:
 - *Đối với đối tác tài chính:* Lưu trữ đầy đủ hồ sơ kiểm toán đối với toàn bộ mô hình định giá nội bộ, thuật toán khảo sát thị trường và nguồn báo giá thay thế nhằm chứng minh tính hợp pháp của phương pháp tính toán số tiền thanh toán ròng theo Điều 7.3 Nghị Định 318.
 - *Đối với bên vay doanh nghiệp & chủ đầu tư dự án:* Yêu cầu tính minh bạch trong thông báo thanh toán ròng của đối tác và tiến hành thẩm định độc lập các tham số định giá, công thức tính và dữ liệu thị trường được áp dụng để bảo đảm số dư ròng cuối cùng là công bằng, chuẩn xác và có căn cứ pháp lý vững chắc.
- Xây dựng quy trình cung cấp thông tin và giải trình nhanh chóng:
 - *Đối với đối tác tài chính:* Chuẩn bị sẵn các bộ hồ sơ tuân thủ chuẩn hóa—bao gồm hồ sơ chứng minh hiệu lực hợp đồng, điều khoản thanh toán ròng, chuỗi thẩm quyền ký kết và bảng tính toán giá trị ròng chi tiết—sẵn sàng xuất trình ngay khi có yêu cầu bằng văn bản theo các Điều 4.2, 5.2, 6.2 và 7.3 Nghị Định 318.
 - *Đối với bên vay doanh nghiệp & chủ đầu tư dự án:* Thiết lập quy trình nội bộ để yêu cầu cung cấp và kiểm tra ngay các bộ hồ sơ tuân thủ này khi nhận được thông báo chấm dứt trước thời hạn, bảo đảm số liệu tính toán ròng, thẩm quyền ký kết và căn cứ hợp đồng của ngân hàng được chứng minh đầy đủ trước khi xác nhận quyết toán ròng.

Tác giả

Hồ Thụy Ngọc Trâm
Luật Sư Thành Viên
tram.ho@frasersvn.com

Đặng Đình Đức
Luật Sư
duc.dang@frasersvn.com

Văn phòng TP. Hồ Chí Minh

Số 19.01, tầng 19, Tòa nhà Đức
33 Lê Duẩn, Phường Sài Gòn
Thành phố Hồ Chí Minh
Điện thoại: +84 28 3824 2733

Văn phòng Hà Nội

Số 1503, tầng 15, Tòa nhà Pacific Place
83B Lý Thường Kiệt, Phường Cửa Nam
Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại: +84 24 3946 1203

Website www.frasersvn.com
Email legalenquiries@frasersvn.com

Bài viết này chỉ cung cấp một bản tóm tắt về chủ đề được đề cập, mà không có bất kỳ nghĩa vụ nào do Công Ty Luật Frasers chịu trách nhiệm. Bản tóm tắt không nhằm mục đích cũng như không nên dựa vào nó để thay thế cho lời khuyên pháp lý.

© Bản quyền của bài viết thuộc về Công Ty Luật Frasers.